

1665

No. 25

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAP-
TEURS over het ontwerp van wet tot regeling van de winkel-
sluiting (Winkelsluitingswet 1951).

De overweging van dit wetsontwerp in de afdelingen der Kamer heeft geleid tot de volgende opmerkingen.

§ 1. *Opmerkingen van algemene aard*

Vele leden spraken hun voldoening er over uit, dat wordt voorgesteld, de dusver bestaande regelingen op het stuk van de winkelsluiting, t.w. die van 1930, 1941 en 1945, te vervangen door een nieuwe, moderne en overzichtelijke wet. Nochtans betreurden deze leden, dat van regeringswege niet was gestreefd naar het bereiken van zo groot mogelijke eenvormigheid van recht op het gebied, waarvan hier sprake is. Zij achtten het namelijk een principiële fout, dat in het wetsontwerp betrekkelijk weinig wordt geregeld en zeer veel ter regeling worden overgelaten aan de plaatselijke overheid. Dit vond bij hen afkeuring, omdat de winkelsluiting ook een sterk nationaal karakter heeft, waaraan afbreuk wordt gedaan door toekenning van te groten invloed aan den gemeentelijken wetgever.

Met waardering constateerden zij, dat aan de bij het wetsontwerp belanghebbenden in ruime mate gelegenheid was gegeven om hun mening over de voorgestelde regeling kenbaar te maken. Zij gaven intussen toe, dat deze methode ook nadelen kan medebrengen, daarbij verwijzende naar het betoog van het lid der Tweede Kamer den heer Cornelissen. (Vgl. *Handelingen*, zitting 1951—1952, blz. 29—31.) Bovendien is, aldus de hier aan het woord zijnde leden, soms moeilijk vast te stellen, in hoeverre aan bepaalde groepen, die van kritiek hebben blijk gegeven, een representatief karakter mag worden toegekend, als ook in hoeverre de geopenbaarde meningen identiek zijn met wat inderdaad leeft in de kringen van den middenstand en van de verdere bij de quaestie van de winkelsluiting betrokkenen. De onzekerheid te dezen aanzien heeft — naar de mening van die leden — de taak van de voor dit wetsontwerp in de eerste plaats verantwoordelijke Ministers aanmerkelijk verzaamd.

Minder waardering hadden de leden, hier aan het woord, voor de wijze, waarop de Minister zonder Portefeuille het ontwerp in de Tweede Kamer had verdedigd. Huns inziens was de bewindsman tot te ver gaande concessies bereid geweest. Zij zouden het op prijs hebben gesteld, indien van regeringswege een krachtigere houding was aangenomen, en was uitgegaan van het duurzame, algemeen geldende karakter van een wet. In stede van dit laatste te doen heeft de voren vermelde Minister, naar hun stellingen indruk, zich te geredelijk gevoegd naar de huidige, tijdelijke situatie.

Met instemming hadden de leden, hier aan het woord, intussen kennis genomen van het streven der Regering, te komen tot een algehele Zondagssluiting. Deze leden waren haar echter erkentelijk voor de geboden mogelijkheid van bepaalde uitzonderingen daarop, en wel met name ten behoeve van dezelven, die tot een kerkgenootschap behoren, hetwelk den wekelijks rustdag houdt op den Sabbat of den Zevendedag.

Met leedwezen constateerden zij, dat het wetsontwerp, ondanks de ervaring, ter zake opgedaan, de mogelijkheid stelt van een wekelijks koopavond. Gaat de Regering in het algemeen er van uit, dat met de huidige situatie rekening dient te worden gehouden, dan moet het, aldus de hier aan het woord zijnde leden, bevreesdheid wekken, dat zij blijkbaar niet in haar overweging heeft betrokken de aanzienlijke toeneming van het verbruik van electrischen stroom, waartoe zulk een koopavond onvermijdelijk leidt.

Ten slotte zouden deze leden het op prijs hebben gesteld, indien de halve-dagsluiting imperatief ware voorgeschreven. Het door de Regering gebezigde argument, dat de verplichte winkelsluiting op de productiviteit een nadeligen invloed zou oefenen (vgl. *Handelingen*—Tweede Kamer, zitting 1951—1952, blz. 38, 2de kolom), wezen zij van de hand. Zij hechtten aan de verplichte halve-dagsluiting grote waarde inzonderheid met het oog op de talrijke kleine middenstanders. (Vgl. *Handelingen*—Tweede Kamer, zitting 1951—1952, blz. 26, 2de kolom.)

Enige andere leden verklaarden, met het vorenstaande slechts in zoverre in te stemmen, als ook zij bezwaar hadden tegen de overbereidheid van den Minister zonder Portefeuille, nagenoeg elke wijziging van het wetsontwerp, van zijde de Tweede Kamer gewenst geacht, te aanvaarden. Deze leden waren van oordeel, dat aldus aan het begrip „gemeen overleg” een minder juiste uitleg wordt gegeven. Een bewindsman kan nu eenmaal niet eerst het woord laten aan representanten van het maatschappelijk leven, zich daarna richten, althans wat de grondtrekken der ontworpen regeling betreft, en vervolgens onder betoning van even grote ontvankelijkheid voor de desiderata der Volksvertegenwoordiging, die regeling dienovereenkomstig ingrijpend wijzigen. Hij dient ten slotte een eigen standpunt in te nemen.

Voor het overige konden de leden, hier aan het woord, niet instemmen met hetgeen in den aanvang van deze paragraaf was betoogd. Het had hen veeleer verheugd, dat het wetsontwerp den weg effent voor een ver strekkende decentralisatie, en dat de gemeenten daardoor wederom een kans krijgen om autonome regelingen tot stand te brengen. Zij waren nl. volstrekt afkerig van zo groot mogelijke eenvormigheid bij de toepassing van de winkelsluiting, omdat zeker op dit gebied de plaatselijke omstandigheden zeer uiteen lopen.

Sommige leden waren van oordeel, dat de Regering het verband tussen verkoop in winkels en op markten enz. niet helder genoeg in het licht had gesteld. Gaarne zouden zij vernemen, voor welke middenstandsbranches vestigingseisen bestaan, en of ook straathandelaren en dezelven, die op markten verkopen, aan die eisen moeten voldoen.

Enkele leden verklaarden, tegenstanders te zijn van invoering, van overheidswege, van een koopavond. Voorts verzetten deze leden zich tegen de mogelijkheid van afkondiging van een later sluitingsuur, daar zulks naar hun gevoelen moet leiden tot verlenging van den werkdag van het winkelpersoneel. Zij beschouwden zodanige verlenging als een onderdeel van het plan der Regering tot verhoging van de productie. Reeds meermalen hadden zij te kennen gegeven, bedoeld plan, gezien bij het licht van de algemene regeringspolitiek, te verwerpen.

Uitvoering van de ontworpen bepalingen zal huns inziens de rust in den middenstand verstoren en voornamelijk aan de grote warenhuizen ten goede komen.

Niettemin erkenden de hier aan het woord zijnde leden, dat het wetsontwerp ook enige aantrekkelijke elementen bevat. Zo stemden zij in met het voornemen tot verplichte sluiting van de winkels in een bepaalden middag, alsmede met de blijkens de gewisselde stukken nagestreefde vacantieregeling.

Vele andere leden achtten dit wetsontwerp, wat de grondtrekken betreft, aanvaardbaar, al zou huns inziens de praktijk kunnen leren, dat op korten termijn een herziening van de nieuwe regeling nodig zal zijn.

Sommige leden verklaarden, zich eveneens met de strekking van het ontwerp te kunnen verenigen. Nochtans betreurden zij, dat daarin aan de belangen van het platteland niet die aandacht was gewijd, welke ze verdienen. Zo achtten deze leden het bepaalde bij artikel 3, tweede lid, moeilijk uitvoerbaar ten plattelande, omdat winkelbedrijven aldaar in den regel artikelen van allerlei aard verkopen, zodat een algemene maatregel van bestuur, strekkende tot groepsgewijze verlenging van den verkooptijd, er minder effect zal kunnen hebben. Ook de toepassing van artikel 5 zal huns inziens daar ter plaatse moeilijkheden kunnen medebrengen.

§ 2. *Artikelen*

Artikelen 2 en 3. Enige leden verklaarden, wat de Zondagssluiting betreft, waardering te hebben voor de uitbreiding, welke daaraan in het wetsontwerp — in vergelijking met de op dit stuk thans geldende voorschriften — wordt gegeven. Niettemin zouden zij het hebben toegejuicht, indien in de voorgestelde regeling minder uitzonderingen waren opgenomen en minder excepties bij gemeentelijke verordening mogelijk waren gemaakt.

Andere leden had het bevreesd, dat geen rekening was gehouden met de grote betekenis van den verkoop in brood- en banketbakkerijen en in chocoladewinkels op 5, 24 en 31 December. Juist op deze dagen is, aldus die leden, ons volk gewoon, in aanzienlijke mate te verbruiken wat „vers opgediend” behoort te zijn. Wordt het ontwerp tot

wet verheven en komen die dagen eens op een Zondag te vallen, dan zullen de consequenties daarvan van ernstigen aard kunnen zijn.

Enkele leden achtten het slot van het tweede lid van artikel 3 zonder nadere toelichting minder duidelijk. Zij stelden de vraag, welke kenmerken beslissend zijn bij de bepaling van het karakter van een winkel.

Artikel 4. Men betreurde, dat in het tweede lid van dit artikel niet waren opgenomen Maria Hemelvaart (15 Augustus) en Allerheiligen (1 November), althans voor die bedrijven, welke op deze dagen als op de Zondagen plegen te zijn gesloten.

Artikel 5. In het tweede lid van dit artikel is sprake van tijdsruimten. Gaarne zou men vernemen, of het in dat lid bepaalde alleen geldt, als de gemeenteraad twee vacantierruimten, elke van ten hoogste zes werkdagen, aanwijst.

Artikel 9. Men achtte het minder juist, te gewagen van „Zaterdag 30 December” in plaats van „30 December, indien deze dag op Zaterdag valt”.

Voorts werd gevraagd, of er, indien dit ontwerp tot wet wordt verheven, een einde komt aan den verkoop van belegde broodjes in de nabijheid van stations dan wel elders in een gemeente, met name in de grote steden. Zo nee, dan zou men gaarne vernemen, op welk wetsartikel een mogelijke verordening van een gemeenteraad tot toelating van dien verkoop alsdan moet zijn gegrond.

Artikel 10. Naar verluidt, stelt het openbaar ministerie zich onder de huidige wetsbedeling op het standpunt, dat de Winkelsluitingswet geen betrekking heeft op verkoop van waren, bestemd voor onmiddellijk gebruik, als die verkoop aan een kraampje geschiedt.

Gevraagd werd, welke in dit opzicht de ratio is van dit artikel. Indien bijv. op een feestterrein na den normalen sluitingstijd, voor winkels geldende (derhalve wanneer artikel 11 of artikel 12 geen toepassing heeft gevonden), verkoop van waren aan een kraampje geschiedt, levert zulks dan overtreding op in den zin van artikel 10?

Artikelen 11 en 12. Enige leden betreurden, dat de Regering niet bereid was geweest, de wijzigingen, door de leden der Tweede Kamer de heren Zandt en Van Dis voorgesteld in de redactie van de ontwerp-artikelen 11 en 12, over te nemen. (Vgl. stuk no. 16, III en IV.) Deze leden achtten het stellen van de mogelijkheid van ontheffing, door de gemeenteraden, van winkelsluiting op Zondag, niet bevorderlijk aan de Zondagrust.

Andere leden achtten toepassing van deze artikelen in ruime mate afhankelijk van de subjectieve opvatting van den verantwoordelijken Minister en van de gemeentebesturen. Mitsdien oordeelden zij het noodzakelijk, dat van de bevoegdheid tot goedkeuring een zeer beperkt gebruik zou worden gemaakt.

Naar sommige leden meenden, had het de voorkeur verdiend, indien de bevoegdheid, in artikel 11 aan den gemeenteraad verleend, was toegekend aan Burgemeester en Wethouders, aangezien het niet steeds doenlijk is, tijdig te voren een raadsbesluit uit te lokken. De leden, hier aan het woord, stelden als voorbeeld het geval, dat op korten termijn feestelijkheden worden georganiseerd, of dat deze, na eerst op een zeker tijdstip te zijn bepaald, nadien op een ander tijdstip worden vastgesteld. Men kan, aldus die leden, zodanige gevallen niet altijd rangschikken onder „plotseling opkomende bijzondere omstandigheden”. (Vgl. artikel 12, onder a.)

Enkele leden zouden het wenselijk hebben geoordeeld, zo in artikel 11 in stede van „plaatselijke omstandigheden” was gesteld: „omstandigheden” zonder meer. Immers, ook regionale omstandigheden kunnen afwijkingen van de algemene winkelsluitingsregeling wettingen.

Ten aanzien van vorenvermeld tweede lid werd nog betoogd, dat vooral in de kuststreken de verkoop op Zondag soms kan leiden tot nadeel voor winkeliers in aangrenzende gemeenten, en wel in dien zin, dat tegen de grens van een gemeente, waarin de winkels op Zondag zijn gesloten, kleine of grote winkelcentra ontstaan, welke niet of vrijwel niet zijn betrokken bij het vreemdelingenverkeer of de seizoensdrukke, en de belangen van den winkelstand in nabij gelegen gemeenten schaden.

Ettelijke leden stelden ten slotte de vraag, of artikel 11, tweede lid, afwijking mogelijk maakt van het in artikel 2 of 8 voor handeldrijvenden of een groep van handeldrijvenden bepaalde. Een opmerking van den Minister zonder Portefeuille in de Tweede Kamer omtrent bloemenstalletjes bij ziekenhuizen doet huns inziens een bevestigend antwoord verwachten. (Vgl. *Handelingen*, zitting 1951—1952, blz. 37). Toch ligt, aldus de hier aan het woord zijnde leden, een dergelijke uitleg van artikel 11, tweede lid, niet voor de hand. Artikel 12 duidt er veeleer op, dat artikel 11, tweede lid, een algemene afwijking beoogt. Naar het gevoelen van de hier aan het woord zijnde leden had in

artikel 11, tweede lid, beter kunnen zijn gewaagd van „afwijking van het in de artikelen 2, 8 (enz.) bepaalde”.

Artikelen 12 en 13. Gevraagd werd, welk verschil er bestaat tussen „bijzondere” en „buitengewone” omstandigheden, alsmede of plotseling opkomende bijzondere omstandigheden (vgl. artikel 12, onder a) moeten worden geacht niet van kortstondigen aard te zijn, zoals de buitengewone omstandigheden, waarvan artikel 13 melding maakt.

Gaarne zou men vernemen, op welken grond de Regering het gewent acht, dat op Zondag veilingen mogelijk worden gemaakt (vgl. artikel 12, onder c).

Artikel 14. Men vroeg, of het horen van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, als waarvan in artikel 14, tweede lid, sprake is, uitsluitend het inwinnen van advies ten doel heeft.

Artikel 15. Enige leden brachten het eerste lid, onder b, van dit artikel ter sprake, waarbij van de gelding van de artikelen 2 enz. worden vrijgesteld winkels, waar uitsluitend consumptie-ijs pleegt te worden verkocht. Zij vestigden er de aandacht op, dat naast de speciale ijssalons en -winkels ook een aantal banketbakkers zich hebben toegelegd op de productie en den verkoop van consumptie-ijs, welken verkoop die banketbakkers na het sluitingsuur van hun winkel beogen voort te zetten in een aparten winkel — in den zin van artikel 1, eerste lid, van het wetsontwerp — door hem te doen geschieden in een afzonderlijke ruimte, waar geen andere waren aanwezig zijn en welke met den banketwinkel geen rechtstreekse verbinding heeft.

De leden, hier aan het woord, stelden er prijs op, van de Regering te mogen vernemen, of naar haar oordeel sprake is van uitsluitenden verkoop van consumptie-ijs in den zin van artikel 15, eerste lid, onder b, als die verkoop geschiedt uit een afgescheiden ruimte, waar geen andere ten verkoop gereed zijnde waren aanwezig zijn dan consumptie-ijs en voor den verkoop hiervan benodigde hulpmiddelen, en welke ruimte geen directe verbinding heeft met de ruimte(n), waar andere waren aanwezig zijn.

Weer anderen leden was het minder duidelijk, waarom het der Regering noodzakelijk was voorgekomen, op Zondag den verkoop van consumptie-ijs en van patates frites vrij te laten, zoals wordt voorgesteld in meergenoemd tweede lid.

Sommige leden waren van oordeel, dat het de voorkeur had verdiend, zo in het eerste lid, onder c, van dit artikel het als standaarduitdrukking gebruikte woord „waren” was vervangen door — b.v. — „lectuur”.

Artikel 16. Verscheidene leden verklaarden, in te stemmen met de regeling ten aanzien van de verkoopautomaten, neergelegd in dit artikel. Gaarne zouden zij echter nader worden ingelicht omtrent de positie van die automaten, welke zgn. kokswaren (croquetten e.d.) afleveren. Zij achtten dit van belang met het oog op de maatschappelijke betekenis van dezen vorm van behoeftebevrediging en de betrekkelijk grote economische betekenis van de bedoelde dienstverlening voor velen der hierbij betrokken exploitanten.

Naar de mening van de hier aan het woord zijnde leden moeten in casu twee vormen van aflevering door automaten worden onderscheiden:

1°. verscheidene automaten, gegroepeerd tot een zgn. automatiek, waar de kokswaren typisch ter plaatse worden verbruikt, en

2°. afzonderlijke automaten voor aflevering van kokswaren.

Wat het eerste geval betreft, vroegen zij, welke bepalingen de aflevering beheersen, of dergelijke automaten zijn te beschouwen als winkels dan wel als zgn. „horeca”-bedrijven, en welke omstandigheden voor het een en ander bepalend zijn.

Wat het tweede geval aangaat, stelden zij de vraag, welke mogelijkheden het wetsontwerp behelst, indien het gemeentelijk van belang wordt geacht, dat afzonderlijke automaten na winkelsluitingstijd kokswaren kunnen afleveren.

Andere leden verklaarden, de voorgestelde regeling ten aanzien van automaten nog onbevredigend te achten, vermits de mogelijkheid van een afdoende controle op de naleving er van naar hun gevoelen onvoldoende zal blijken te zijn.

Weer andere leden achtten de verbodsbepaling in zake verkoop door automaten, neergelegd in het tweede lid van artikel 16, voor zover die automaten behoren bij een winkel, van te verre strekking. Zij betreurden, dat bijvulling ook van deze automaten niet op de gebruikelijke wijze zal kunnen geschieden.

Ettelijke leden stelden de vraag, of de bepalingen betreffende de automaten aldus moeten worden uitgelegd, dat:

1°. automaten, welke buiten verband met enigerlei winkel worden geëxploiteerd, vallen buiten de werkingsfeer van de ontworpen regeling, en

2°. automaten, ook al worden zij in verband met winkels geëxploiteerd, na het sluitingsuur van die winkels nog mogen worden

bijgevuld met artikelen, welke niet in winkels, doch als regel in café's of restaurants worden verkocht.

Artikel 20. Sommige leden hadden bezwaar tegen de opneming van een jaartal in dit artikel, omdat uit het laatste in de praktijk moeilijkheden zijn voortgevloeid.

Artikel 21. Men vestigde er de aandacht op, dat het Winkelsluitingsbesluit 1941 (*Nederlandsche Staatscourant* 1941, no. 176) en enkele andere bezettingsmaatregelen op het gebied der winkelsluiting zijn opgenomen in de eerste bijlage, behorende bij de Wet bezettingsmaatregelen IV. Op grond van artikel 1 dezer wet vervallen zij uiterlijk op 1 Februari 1952.

Ten aanzien van de winkelsluiting zullen dan nog slechts rechtskracht hebben de Winkelsluitingswet 1930 (*Staatsblad* No. 460) en het Wetsbesluit van 10 October 1945 (*Staatsblad* No. F 227). De winkels zullen van 1 Februari 1952 af op de eerste vijf werkdagen dus weer tot 8 uren des avonds en op Zaterdag tot 10 uren 's avonds mogen zijn geopend. (Vgl. artikel 2 der vorenaangehaalde Winkelsluitingswet).

Volgens artikel 21 van het wetsontwerp zal de nieuwe wettelijke regeling acht maanden na haar afkondiging in werking treden, derhalve na medio 1952.

Met het oog hierop bepleitte men de indiening van een wetsontwerp, er toe strekkende dat de bezettingsmaatregelen nopens de winkelsluiting van de eerste naar de tweede bijlage van de Wet bezettingsmaatregelen IV worden overgebracht, ten gevolge waarvan ze uiterlijk op 15 Februari 1953 zullen komen te vervallen.

Gevraagd werd, of de Regering bereid is, een daartoe strekkend wetsontwerp aanhangig te maken.¹⁾

§ 3. *Verspreide opmerkingen*

Enkele leden drongen er op aan, het Werktijdenbesluit voor winkels niet overeenkomstig den inhoud van dit wetsontwerp te wijzigen, opdat de bevoegdheden, welke in de voorgestelde regeling aan den gemeenteraad worden toegekend, niet illusoir worden gemaakt door te geringe bewegingsvrijheid ten opzichte van de werk- en rusttijden van het winkelpersoneel.

Sommige leden zouden gaarne vernemen, of een gevestigd winkelbedrijf tevens is gerechtigd, straathandel te drijven.

Aldus vastgesteld den 23sten November 1951.

TJALMA
MOLENAAR
RIP
WITTEMAN.

¹⁾ De Commissie van Rapporteurs verwijst naar het inmiddels bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende wetsontwerp, no. 2360.

1665

No. 25a

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot regeling van de winkelsluiting (Winkelsluitingswet 1951).

Nadat het Voorlopig Verslag der Commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

§ 1. *Opmerkingen van algemene aard*

De ondergetekenden waarderen, dat vele leden hun voldoening hebben uitgesproken over de voorgestelde vervanging van de thans op het stuk van de winkelsluiting geldende regelingen door een nieuwe, moderne en overzichtelijke wet. Zij delen echter niet de mening van bedoelde leden, dat het onderhavige ontwerp te weinig streeft naar eenvormigheid van recht en te grote invloed toekent aan de gemeentelijke wetgever. Veeleer zijn zij van oordeel, dat het de vrucht is van een gelukkig samengaan van het verlangen naar uniformiteit en de door het maatschappelijk leven geopenbaarde behoefte aan verscheidenheid. Een starre, uniforme regeling voor het gehele land zou naar hun stellige overtuiging niet in het belang zijn van onze rijk gescha-

keerde bevolking met haar plaatselijk uiteenlopende wensen en behoeften.

Dat het op ruime schaal raadplegen van belanghebbenden, zoals bij dit wetsontwerp is gebeurd, ook zijn moeilijkheden medebrengt, willen de ondergetekenden gaarne erkennen. Toch overtreffen naar hun mening de voordelen van deze methode de daaraan verbonden bezwaren. Juist op een terrein als dat der winkelsluiting, waar zoveel belangen botsen, is een peiling van hetgeen er in de maatschappij leeft moeilijk te missen. Ook al leidt dan het onderzoek tot de constatering van een grote verscheidenheid van inzichten, dan nog heeft het de verdienste, dat de wetgever wordt behoed voor het treffen van eenzijdige maatregelen, die geen weerklank vinden in de rechtsovertuiging van grote groepen der bevolking. Komt onder zulke omstandigheden een soepele regeling tot stand, die de nodige mogelijkheden laat van aanpassing aan verschillende behoeften, dan is dit naar de mening van de ondergetekenden slechts als een voordeel aan te merken.

Op deze grond kan de tweede ondergetekende ook niet de door bovenbedoelde leden geuite grief beamen, als zou hij zich bij de verdediging van het wetsontwerp in de Tweede Kamer te geredelijk naar de huidige tijdelijke situatie hebben gevoegd in plaats van uit te gaan van het duurzame, algemene karakter van een wet. De duurzaamheid van de voorgestelde regeling wordt juist bevorderd, doordat zij binnen redelijke grenzen ruimte laat voor verdere maatschappelijke ontwikkeling. Op haar algemeen karakter zijn niet meer uitzonderingen gemaakt dan nodig was om haar levensvatbaarheid te verzekeren.

Dat enige andere leden de door de voorgestelde regeling aan de gemeentebesturen gelaten bewegingsvrijheid waarderen, heeft de ondergetekende verheugd.

Wanneer de bovenbedoelde vele leden betreuren, dat het ontwerp de mogelijkheid opent van het bij gemeentelijke verordening instellen van een koopavond, hechten zij naar de mening van de ondergetekende te weinig betekenis aan het in artikel 14, tweede lid, bepaalde. Volgens dit voorschrift moet de gemeenteraad, alvorens een dergelijke verordening vast te stellen, de bevoegde Kamer van Koophandel en Fabrieken horen. De veelzijdige samenstelling van de Kamers, het feit, dat haar ressort vele gemeenten omvat, en haar kennis van de omstandigheden in het district zijn waarborgen voor een objectief en deskundig advies.

Zoals uit het bovenstaande reeds kan worden opgemaakt, is bij het opstellen van het onderhavige ontwerp de huidige situatie niet doorslaggevend geweest, maar is er juist rekening gehouden met een eventuele wijziging van de omstandigheden in de toekomst. In deze gedachtengang ware het onjuist geweest de nieuwe wet te baseren op de huidige tijdelijke moeilijkheden met de electriciteitsvoorziening.

Het meest omstreden punt van dit wetsontwerp is steeds geweest het al dan niet imperatief voorschrijven van de halve-dagsluiting. Zoals door de tweede ondergetekende o.m. bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal (vgl. *Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1951—1952*, blz. 38, 2de kolom) is naar voren gebracht, berust zijn standpunt o.a. op argumenten, ontleend aan de bevordering van de productiviteit. Hij blijft van mening, dat een imperatief voorgeschreven halve-dagsluiting moeilijk te rijmen valt met het streven naar de zo nodige verhoging van de efficiency in ons land.

Naar aanleiding van de opmerking van sommige leden, dat de Regering het verband tussen verkoop in winkels en op markten, enz. niet helder genoeg in het licht heeft gesteld, veroorloven de ondergetekenden zich naar de in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer (blz. 3, onder 6) gegeven uiteenzetting te verwijzen.

Markt- en straathandelaren, die hun nering niet in een inrichting in de zin van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 uitoefenen, behoeven geen vestigingsvergunning. Op grond van de Vestigingswet zijn 27 vestigingsbesluiten voor 46 takken van detailhandel vastgesteld; onder het Besluit Algemeen Vestigingsverbod Kleinbedrijf 1941 valt nog één branche en voor 17 bedrijfstakingen zijn sperreregelingen vastgesteld op grond van de Vestigingswet. Voorts vallen nog 8 takken van detailhandel onder erkenningsreglementen, uitgevaardigd op grond van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941; 7 daarvan gelden tevens voor de markt-, straat- en rivierhandel en bestrijken ongeveer 40 pct. van de daarin werkzame ondernemers.

Dat de invoering van een koopavond of de verlating van het sluitingsuur voor sommige groepen van winkels krachtens artikel 3, tweede lid, moet leiden tot verlenging van de werktijd van het winkelpersoneel, zoals enkele leden verklaarden, achten de ondergetekenden een nog niet bewezen stelling. In elk geval houdt het openen van de mogelijkheid tot het treffen van deze voorzieningen geen verband met het door de hierbedoelde leden aangevochten streven van de Regering naar verhoging van de productie. Dat die voorzieningen voorts in hoofdzaak aan de warenhuizen ten goede zouden komen, vermogen de ondergetekenden niet in te zien.